

Czas wychodzi codziennie, wyjąwszy niedziele i dni świąteczne.

Odzielnie Nra Czasu, o ile zapas starczy, w Krakowie po 10 c., we Lwowie lub z przesyłką pocztową 12 c.

Prenumerata wynosi:

Table with subscription rates: na cały rok, na kwartał, na miesiąc. Locations: Włochy, Niemcy, Francja, Anglia, Belgia, Szwajcaria, Turcja.

CZAS

Prenumeratę przyjmują:

Administracja „CZASU” w Krakowie, tudzież urzędy pocztowe. Miejsce prenumeratę księgarnia S. A. Krzyżanowski, handel Nowakowski. Ogłoszenia (inseraty) przyjmują się za opłatą od miejsca wiersza...

Ogłoszenie przedpłaty.

Z przesyłką pocztową w państwie Austriackim na wrzesień... 2-50. Od 1 września do końca grudnia zhr. 8-...

Kraków 26 sierpnia.

Przegląd Polityczny.

W dziennikach urzędowych i półurzędowych nie wiedeńskich, lecz prowincjonalnych, znajdujemy następujące komunikaty o reformie administracyjnej...

stan floty włoskiej od owego czasu tak się powiększył, że plan ów o wiele w tyle zostaje. O wszystkich tych jednak zwiększeniach, zanim przedłożone zostaną delegacyom, orzeknie wprawdę wspólna rada ministrów.

Polit. Corr. zaprzecza pogłoskom, aby pobyt generał-gubernatora Albedyńskiego w Petersburgu spowodowany był naradami w celu zaprowadzenia zmian w administracji Królestwa Polskiego.

Dzienniki pruskie donoszą o nowych aresztowaniach w Petersburgu i Moskiewie, w pierwszym z tych miast najwięcej na Wasilim Ostrowie; pomiędzy aresztowanymi ma się znajdować jeden oficer sztabu głównego, który zawiadał rewolucjonistów o wszystkich krokach wojskowych przeciw nim przedsięwziętych.

Provincz Corr. donosi, że cesarz Wilhelm czuł się nieco chorym, ale już przyszedł do siebie i dla tego w postanowieniach co do ćwiczeń wojska, którym miał być obecnym, żadna nie zajdzie zmiana.

Berlińskie dzienniki utrzymują, że ministerstwo pruskie przygotowuje dla sejmiku projekt ustaw kościelnych. Dotąd jednak ze strony Watykanu nie uzyskał rząd żadnych ustępstw; przedewszystkiem ma rozehodzić się o obowiązki zawiadamiiania władz o nominacjach duchownych.

Podajemy dziś kilka uwag nad znaczeniem wyboru Gambetty, w którego osobie skupia się całe niemal znaczenie wyborów, bo lubo wybór ten nie powinien być dla niego kłeska polityczna, nie przeszkodził mu jednak, że go cała partya republikańska stawia jako przewodnika swego i Francji.

Gambetta wystosował pismo do wyborców 20go okręgu, w którym oświadcza, iż przyjmując wybór w pierwszym okręgu w Belleville, a zrzeka się wyboru w drugim, dodając, że w pierwszym wybrany został bezwzględnie większością, a w drugim otrzymał względną tylko większość.

Polit. Corr. dowiaduje się z Paryża, że generał Sausser przedsięwzięcie wkrótce wyprawę na południe prowincji Oran, oraz że utrzymuje się w Padnie niemienie, iż rząd turecki odwoła gubernar...

tora w Tripolis, na którego liczne ze strony francuskiej podnoszą się skargi.

Podaliśmy wczoraj z Pol. Corr. doniesienie z Rzymu, iż zamiar widzenia się króla Humberta z cesarzem Franciszkiem Józefem nie został jeszcze ani urzędowo ani poufnie wypowiedziany. Mimo tego nie przestają dzienniki włoskie wykazywać potrzeby sojuszu Włoch z Austrią i Niemcami, obok tego zaś zwracają uwagę na obsadzanie granicy francuskiej wojskiem, jakby straszły inwazyją.

Derwisz basza nie zdołał dotąd skłonić Albańczyków do służby wojskowej w armii tureckiej; opór ich coraz się wzmacnia. W Stambule miano wiadomość, że Albańczycy gotują się do powstania mającego na celu uzyskanie autonomii.

Od poniedziałku, zaraz po pierwszej wiadomości o wyborach we Francji, podawaliśmy codziennie nietylko liczby statystyczne, ale oraz spostrzeżenia nad ich charakterem. Sprawdzono cyfry głosów i skład przyszłej Izby pod względem siły każdej grupy, dopiero wczoraj przyniosła nam agencja Havasa, jako już poprawne i dokładne.

Bo też we Francji zawsze szukano bożyszczka, zawsze chciano uosabiać pewien kierunek polityczny, pewną dążność, choćby ten wcielony kierunek w jedną osobę zmieniał się jak kamelion. Był Napoleon bożyszczkiem, był nim Thiers, jest obecnie Gambetta. Francja dzieli się dziś na wyznawców Gambetty i na jego przeciwników — innych stronnictw, innych obozów

nie ma. Wątpliwe zwycięstwo w 20ym okręgu wyborczym nie rozwiola, ani nie zachwiało wiary w jego cudotwórczość, nawróciło się do niego nietylko Ferry, ale nawet Clemenceau. On jest sztandarem, a choć czerwonosę tego sztandaru nieco spławiła, około niego skupia się Francja nietylko już republikańska, ale i ta o wiele liczniejsza, która przysięgnie na każdą rolę, byle nie potrzebować szukać nowego pana sytuacji. Moralnie pobity został Gambetta w drugim okręgu na Belleville, a w pierwszym zbyt mało otrzymał zwycięstwo nad współzawodnikami swoim, w ogóle zaś zaledwie część tych głosów padła na niego, która przed kilkoma laty wzniosła go na szczyt popularności i zrobiła głową Izby; materialnie jednak utrzymuje się on na tej samej wysokości i stoją mu otworem, czy to prezydent Izby, jak dotąd, czy naczelnictwo gabinetu, czy może nawet prezydentura republiki. Nie było przykładu, aby kandydat, tak wątpliwą większością wybrany, który będzie musiał zmuszony poddać się ponownemu wyborowi, aby kandydat który od programu swego cofa się i frazesami stara się rozstrzygnąć zadanie przyszłości, nie runął z piedestału wielkości swojej. A jednak Gambetta nie przestał być jedynym panem sytuacji.

Głównym więc pytaniem w tej chwili będzie nie tyle, jaki urząd obejmie Gambetta, ale jakim zmianom naprzód lub w tył ulegnie jego program ogłoszony przez niego samego jako postępowy. Zdarza się zbyt często, że trybunowie ludu przysiedzicy do władzy, ostygają w zapale, utykają do drobnych trudności, albo powodowani miłością własną i chciwi panowania, przeniewierzają się zasadom, które głosili i które w życiu politycznym zastosować przyrzekli. Porazka Gambetty w Belleville stanie się może dlań przestrożą lub hamulec. Nie podzielimy zaś zdania jego przeciwników, którzy widzą w wyborach na Belleville początek końca Gambetty, przeczuwając stopniowy a nieunikniony jego upadek. Możemy się na ten domysł zgodzić, gdyby jaki wybitny mąż stanu ukazał się dotąd w którymkolwiek obozie; w braku jednak ludzi większego rozmiaru, zrzęcy, obrotny a uchwały i bezwzględny trybun, jak Gambetta, będzie umiał utrzymać się na wierzchu. Tylko prawdopodobnie zmuszonym będzie zakończyć swoje anonimowe a wygodne rządy na odpowiedzialne i cierniste — a tu dopiero zacząć się może, jak zwykle we Francji od stu lat, początek końca.

VI.

Nie zapomnieliśmy w uwagach naszych o dalszym upiększeniu Krakowa; a zdaniem naszym powinno się ono dokonywać w połączeniu, z niem, o ile się da, myśli narodowej i ogólnopolskiej.

Niezapreczenie pod tym względem Kraków najdzielniej, najsukcesyjniejszy zasłużył się może w sprawie poważną pracą, gruntowną nauką i zdrowym i umiejętnym sądem o rzeczach; dzięki Bogu, sumiennych pracowników tu nie brak, a ci skupiają się czy koło Akademii, czy o kolo uniwersytetu, są dziś najistotniejszymi i najwięcej zasłużonymi rycerzami idei polskiej.

Ta poważna strona życia narodu, najważniejsza dziś, której siedziba i magazynem głównym winien być Kraków, nietylko nie wykluca, ale przeciwnie wymaga odpowiednich ram, a zdobyćże myśli, ducha i sadu o rzeczach, winny harmonijnie zlewać się z upiększeniami zewnętrznymi starego grodu.

Ale tem większy nacisk położyc musimy na potrzeby czysto materialne, na tę drugą stronę życia, którą jak powiedzieliśmy z początku, Marta się trudniła, oraz na majątek samej gminy. Bez środków wszystkie najpiękniejsze pomysły i zamiary pozostaną czczą fantazją i tylko śladem niemoocy. Zdać nam się, że, jak na to kilkakrotnie prezydent Weigel położył nacisk w swoich inauguracyjnych przemówieniach, jego szcścieciom głównie to właśnie przypadną w udziale zadania, że dziś dobrobyt, który się nie podnosi, i materialny rozwój miasta stać muszą na pierwszym planie. Na szczęście, duchebo i idealniejsze zadania w tym wypadku ściśle z tamtymi są połączone i wzmocnienie sobie pomagają wspierając się, co świadczy najlepiej, jak dalece w naturze rzeczy spoczywa stanowisko w społeczeństwie polskiem, które Krakowowi naznaczone. Wszystko, co się przyczynia do rozwinięcia charakteru ogólnopolskiego Krakowa, przyczynia się także do zwiększenia jego dobrobytu materialnego. Ograniczony bowiem do własnej ludności, zeszedłby spiesznie do rzędu małych miast i w żaden sposób nie mógłby sprostać rozlicznym zadaniom, które wytknęliśmy mu. Jedyne przyciążaniem zamieszcowej ludności, zwłaszcza zamożniejszej, z całej Polski, jedynie tym napływowym żywiołem, może on wzmocnić się w sily, i materialnie kwitnąć. Zatem w tym kierunku musi wyciągać swoje usiłowania.

Życie towarzyskie jest w tej mierze także dźwignią, niestety, od pewnego czasu nie rozwija się ono w tym stopniu, co dawniej, a w skutku różnych okoliczności nie wielkie życie można nadzieje, aby wzrosło i kwitnęło miejscowemi czynnikami.

Przytem jednak musi miasto starać się o realne praktyczne korzyści. Dział to zbyt szerszy, abyśmy mogli go omówić i wyczerpać tutaj. Nadmienimy tylko, że zakładanie w Krakowie fabryk byłoby nader pożądanem. Własnie teraz fabryka cygar rozszerza się znacznie, a niewątpliwie korzyścią dla miasta. Budynek jej przy ulicy Dolnych Młynów przybierają w skutku powstania nowego gmachu imponujące rozmiary; budynek ten są na ukończeniu i są bardzo obszerny; rząd włożył w nie osiemdziesiąt tysięcy reńskich. Zamiast jak dotąd 500, będzie 1000 robotnic zatrudnionych w fabryce.

Jest dalej nadzieja, dzięki staraniom Prezydenta, że fabryka chemiczna projektowana pierwotnie w Jaworznie, oraz fabryka krochmalu projektowana w Okocimie, staną w Krakowie. Obydwaj się w tej mierze układy, ale o nich wolno nam tylko z ostrożnością mówić z powodu konkurencji i zabiegów niemieckich.

Wyrazimy tu także nieśmiało życzenie, czyby nie można kiedy pomyśleć lub zamaryżować, aby jedna z kolei żelaznych krajowych miała w Krakowie swoją siedzibę, a oraz stawiamy pytanie: czy sprawa targów wołowych w Krakowie nie mogłaby być wskrzeszoną?

(*) Odbieramy właśnie w tej chwili z powodu

Część literacko-artystyczna.

Z Higieny narodowej.

Księga czwarta, Tom drugi Sejmu czteroletniego X. Waleryana Kalinka ze Zgromadzenia Zmartwychwstania Pańskiego.

Skoro sejm odrzucił a raczej zwracał nadzwyczaj grzeźnie i z usmiechem przyniesienia na ustach pruskie wurunki przymierza, oczywiście chciał lepsze pozyskać. Rzecz była widoczna, że aby je zdobyć, należało przedewszystkiem z całą godnością stanąć wobec Prus. Tymczasem, jak zawsze, trudności finansowe Rzeczypospolitej były wielkie i większe jeszcze w szlachcie wstręt do podatków, a zwłaszcza do sumiennego uiszczania się z nich.

Król, pod względem politycznym, w skutku samej już sprawy stał o wiele wyżej od innych, lecz do niego wciąż na nieszczęście stosować trzeba do słowa, raz już przytoczonego wielkiej bystrości umysłu paryskiego koadiutora: L'esprit dans les grandes affaires n'est rien sans le coeur.

niedorzeczność szukania w Berlinie pieniędzy wtedy, kiedy się z Berlinem o przymierze polityczne targowano i idąc za szlachetnym popędem zamierzyl przeszkodzić popelnieniu tego bledu, przykładem własnym zagrzewając sejm do ofiarności, i oddał na rzecz skarb publicznego swoje kościelności, reszki swoich kosztowności, między innymi znajdowały się orduery, i nareszcie innych którzy s sobą pociągali. Pysznie opisuje X. Kalinka na której Stanisław August pięsetę sejmowa, na której Stanisław August pięsetę sejmowa, na której Stanisław August pięsetę sejmowa, na której Stanisław August pięsetę sejmowa.

Gdzie tacy takich podejrzują, tam naród syjskie. A dziś czy nie należałoby się jeszcze mutatis mutandis równi tamtych, gotowi zawsze wzajemnie się podejrzują; tylko że teraz w mniejszych sprawach i wypadkach? Slabe bowiem charakter wola niedowierzają niż ufają. Stanowisko Austrii i Rosji wobec negocjacji z Prusami było różne. Cele Rosji określały w krótkich następujące słowa: Na propozycyę ks. Kautnitsa zbliżenia się do Polski, aby pruskiemu działaniu zapobiedz, Stackelberg odpowiadał rezjantowi austriackiemu w Warszawie: że w takim stanie rzeczy byłoby najlepiej dla Polski stanie o nowo podzielić. Ta odpowiedź austriacka, pisze X. Kalinka, przekonała kanclerza basadora, pisze X. Kalinka, przekonała kanclerza austriackiego, że Rosya nie chce się zobowiązać do szanowania nowych instytucji i urzędów polskiego sejmu, że owszem trwa w zamiarze wyrzucić wszystko, gdy przyjdzie czas. Przyznajemy się jednak, że nie wiemy, co by tam bardzo miała wyrzucić, bo dotąd sam sejm wyrzucił tylko wszystko, co pozory rządu miało, a postawił jedynie na papierze ową pamiętną statystyczną armię!

Dalej dodaje autor: „Moskwie właśnie chodziło o to, aby swoje do Rzeczypospolitej pretensje zachować w całości i nie stawiać żadnego kroku, któryby Imperatorowej wiązał ręce na przyszłość”. Cełując to słowa najlepiej nie tylko ówczesna, ale zawsze trwająca politykę Rosji względem Polski, od chwili, jak zesłała ze stanowiska swego własnego interesu i przyszłości, na manowce pierwsze go podziatu, i nie mając odwagi rozwiązać sama zadania, przypuściła do niego malodusznie sąsiadów. Tak jest, w dniu tym zrzeka się wielkiej polityki na rzecz polityki wybiegów.

Inaczej się rzecz miała z Austrią. I w tej chwili wlaśnie domaće by się już można początków embrionów bezwiednych tej polityki, którą i dziś może przez eufonizm tylko, w każdym razie zawiesznie przyzwyczajaliśmy się nazywać austriacko-polską, za którą jednak, jak dziś wszystko, tak i wtedy już wiele względów przemawiało, która jednak ówczesni Polacy w zarodzie niebezpiecznie zabili, a którą X. Kalinka nadzwyczaj zdrowo i trafnie, bo bez najmniejszych złudzeń omawia.

Ks. Kautnitz oceniał nalezytce niebezpieczne położenie monarchii, przemysliwał nad tem, jak częściowo odwrócić grożące jej ze wszystkich stron ciosy, jak zwłaszcza zastąpić je przed Prusami. W obliczeniu jego, aczkolwiek Polska już wtedy nieznaną przedstawiała się, wciągnięcia jednak w musiał; chciał on odwrócić kłopoty, jakie nawet słaba Polska mogła zachwianej przysporzyć Austrii, dnia pewnego bez współdziałania Rosji a za pośrednictwem polskiego rezjenta w Wiedniu Wojny zaproponował Rzeczypospolitej: „Do tych dojdomy zyezliwosci swojej dla Rzeczypospolitej, które Cesarz ostatnimi czasy okazał, przydać nowe: 1) Ponieważ kontrakt soli z kompanią pruską na lat trzy zawarty niebawem wychodzi, przekaż dwóm austriackim chętnie go zawrzeć z Rzeczpospolitą, aby wprost z Wieliczki lub Bochni w sol zapotrawiały się mogła. 2) Cesarz postanowił uwolnić swych poddanych galicyjskich, którzy zarazem i w Polsce mają tam posiadłości, od obowiązku, jaki na nich ciążył dotąd, zamieszki-

wania przez pół roku w krajach austriackich, lub placenia podwojnych podatków. 3) Nakoniec dwór wiedeński byłby skłonny zawrzeć z Rzeczpospolitą alians odporny pod temiz samemi warunkami, jakie z dworem berlińskim umówione być mają; przyczem gotów będzie zareczyć jej konstytucyę przeciw wszelkiej napaści”. Te prawdziwie niespodziankę, tę istną polityczną bonne fortune dla Polski, tę bezwiednie genialną politykę i bez zamiaru daleko sięgającą kanclerza austriackiego, znakomicie, jak powiedzieliśmy, ocenia X. Kalinka, tak że jego wyłącznie powtórzyc należy słowa:

„Jeśli obliczenie co do soli i podanych obukrajowych były pożądaną i dla mieszkańców Rzpłej korzystne, to nierównie większą doniosłość miała propozycya przymierza obronnego i zaręczenia instytucji Rzpłej. Coby się stało, gdyby mysl przez kanclerza austriackiego rzecznaka, była się spełniła naówczas? Czy Austriya, związana z Polską, byłaby spłaciła dług, który względem niej zaciągnęła przed stoma laty? Trudno w to wierzyć; w wieku XVIII samo przysięczenie takie wydaję się dziwaczne. Wprawdzie Marya Teresa byłaby gotowa z orężem w rękę sprzeciwić się rozbirowi Polski, gdyby jej pomoc Francji nie była chybiła; atoli żaden z jej następców nie miał tyle miękiego ducha i podniosłych uszeń co ta niewiasta; ostatnia z dawnych Habsburgów. Wreszcie i ona pod wpływem swych doradców i na podział przystała i sama w nim udział wzięła. — Ks. Kautnitz był niezapreczenie człowiekiem wielkiej przeczności i doświadczenia, niewyczerpany w wynajdywaniu na razie środków zaradczych; ale zasad starych, ani chrześcijańskiego uczucia nie miał zgola. Jedno w nim tylko żyło niezmiennie uczucie: nienawisć domu Brandeburskiego; a że ten dom mógł najłatwiej w Polsce znaleźć swoje powiększenie, stąd niestanna w kanclerzu troskliwość o Polskę, nie żeby rząd jej ustalił, w sobie samej ją ubezpieczył, tylko żeby nie pozwolił Prusom zbagacenia się jej kosztem. Wobec Rosji, już go Polska mniej obchodziła;

wiedział jasno, do czego Moskwa dąży, lecz nie zadawał sobie trudu, by temu przyszkodzić. Gdyby kiedykolwiek miał wybierać między aliansem Polski a Rosji, byłby niechybnie Polskę pościwił. — Obecnie chciał on tylko, jak wyżej powiedziano, odwrócić alians pruski, a przynajmniej zneutralizować go, co musiałoby z korzyścią dla Austrii oddziaływać na stan umysłów w Galicyi a prawdopodobnie i w Węgrzech. Przypuszczając, żeby przymierze ofiarowane przez niego miało zastąpić Rzpłę przed wszelkiem niebezpieczeństwem, byłoby to iść za daleko; ale jednak w danym wypadku mogło ono pomieszać szczy i Prus i Rosji, i stworzyć dość szczególne zawiąkania. Austriya była jedynym naówczas sprzymierzeńcem dworu petersburskiego; przez wzgląd na nią, byłaby zmuszona Rzpłę szanować. W ten sposób Polska byłaby uzyskała trochę podpory, trochę czasu, może i nieco ułatwień o swego sprzymierzenca, ku wzmocnieniu własnej obrony, na którą i Prusy i Rosya niechętnym patrzyli okiem. Od strony pruskiej byłby ten alians tarezą dla Rzpłej, od strony rosyjskiej pewnym hamulec; ks. Kautnitz większą bez wątpienia, niż zamierzał przynosił Rzpłęj uslugę.”

Dodamy do tego ocenienia jako najlepszą ilustracyę: „Co za krok! zawolał Osterman (na pierwszą wiadomość o propozycyach Kautnitsa. Przynajmniej należało się z nami porozumieć! — I cóż się stało? Stało się to, co stać się musiało tam, gdzie zmysł moralnego nie zastępował zmysł polityczny. I z obecnymi i z przyszłymi, które stały zrodzić się mogły, kłopotów, wybawili Rosyę — sami Polacy!” Jakkolwiek przyszło i chociażby jeszcze zinniej od X. Kalinki wypadło sądzić propozycyę austriacką; bijącym jest w oczy, iż co najmniej, użyć jej należało wobec Prusami, aby korzystniejszej otrzymać warunki, że dalej miała ona doniosłość wobec Rosji i wobec ogólnego położenia łatwą do uchwytnienia dla ucznia szóstki klasy. Tymczasem Deputacya zagraniczna nie ukłania nawet; wbrew ra-

Władysława Michałowskiego
zmarłego d. 29 sierpnia 1880 r.,
odprawione będą
Nabożeństwa żałobne
w poniedziałek d. 29 sierpnia
w *Krakowie w kościele św. Barbary*
o godzinie 9ej,
w *Witkowiec pow. Ropczycki*
o godz. wpół do 10ej,
na które rodzina Krewnych i Przyjaciół
zaprasza.

Podziękowanie.
Dotknięty bolesnym ciosem zgonu
mej matki, zastąpiłem się w czynno-
ściach pogrzebowych p. Michałem
Czakowskim, który ma zajęcie przy
prokuratury kościoła Panny Maryi
w Krakowie. Pan Michał Czakowski
zajął się w całości pogrzebem i wy-
wiązał się z tego zadania z całą su-
miennością i gorliwością, tak, iż się
czuję w obowiązku publicznie mu
podziękować i do podobnej usługi
sumiennie go każdemu polecić mogę.
(2280) *Aleksander Gostkowski.*

Ogłoszenie.
W miesiącu wrześniu b. r. zosta-
nie gospoda (kantyna) wojskowa na
Zamku (Wawel) na czas ugody wy-
dzierżawiona. (2275-1-3)
Termin wniesienia ofert do 30 sier-
pnia b. r.; później wniesione oferty
nie będą uwzględnione.
Blizsze warunki kontraktu można
przejrzeć codziennie od godziny 9ej
do 12ej przedpołudniem w kancela-
ryi rezerwowej 13 pułku piechoty
(pod Zamkiem, Nr. domu 515).
Zalutwienie wniesionych ofert od-
będzie się 1 września b. r. przedpoł.

Przyjmują PP. Studentów
obecnie, tak jak lat poprzednich, na mie-
szkanie wraz z wiktym. (2281-1-4)
M. Czekajka,
Dolne Miyny Nr. 31.

Panna biegła w robocie szewskiej,
tj. w szyciu na maszynie i fa-
strygowaniu kamazay, prócz tego wykony-
wa robotę ręczną, jako to: jedwabim wyszywa kwiaty
i desenie na atłasowem i innym delikatnym obó-
wiu; poszukuje miejsca do składu lub do majstra
szewskiego od 1 września. Listy proszą przysłać
franco pod adresem: *Franciszka Krzyżogórka*
w Poznaniu u Pani *HABERLAND*, ulica Wro-
cławska Nr. 37. (2282)

A. KPÓLIKOWSKI
w Krakowie,
Plac W.W. Świętych „pod Bogiem Ojcem”
naprzeciw kościoła *OO. Franciszkański*,
poleca swój nowo otworzony
Zakład kuśnierski.
Przyjmuje wszelkie roboty w zakres jego
fachu wchodzące, rącząc za wykonanie su-
miennie i szybko. Ceny jak najniższe.
Wszelkie reparacje uskuteczniają się z do-
daniem skórek lub wierzchu. (2277-1-3)

G. Rehefeld's
Deutsche höhere Töchter Schule u. English
school for young ladies, verbunden mit
einer Selecta, einem Pensionat und
Fröbelschen Kindergarten
beginnt das neue Schuljahr Donnerstag den 1.
September.
Nähere Auskunft und Programme werden er-
theilt und Anmeldungen entgegenommen im
Schullokale. (2279-1-3)
St. Josefgasse 493.

Fortepian
mało używany do sprzedania. Wiadomość
bli sza przy ulicy Karmelickiej pod
Nr. 62 na dole u stróża. (2234-3-3)

DOBRA RADZISZÓW
i Wola Radziszowska
z przyległ., 2 mile od Krakowa, a
1/4 mili od miasteczka Skawina od-
dalone, obejmujące 637 morgów wy-
sokopiennego lasu a 100 mor. ornej
ziemi, łąk i pastwisk, pałac i ogród
parkowy, 12 morgów obszaru mają-
cy, młyn i browar wraz z prawem
propinacji znaczny dochód przyno-
sząc, są pod bardzo przystępnymi
warunkami do sprzedania.
Oferty bezpośrednich kupicieli
z wykluczeniem wszelkich pośredni-
ków przyjmuje **adwokat kra-
jowy Dr Artur Leow** w **Kra-
kowie** przy ulicy Grodzkiej
pod Nr. 53. (2201-3-3)

Herbatę
chińską
prawdziwą rosyjską
karawanową
ze zbioru 1881 r., we wyborowych
gatunkach, poleca podpisany Dom
handlowy i sprzedaje po cenie da-
wniejszej od zhr. 2 do zhr. 6 za funt
pomimo podwyższenia cla; w okru-
chach u mnie przesiewanych po ce-
nie zhr. 1 c. 20, zhr. 1 c. 50 i zhr. 2.

Znana herbata familijna
z tego transportu funt po zhr. 2 c. 50
jest co do smaku i aromatu wyborna.
Przy zakupnie 5ciu funtów dodaje
się pół funta rabatu.
Wszelkie zamówienia zamiejscowe
uskuteczniają się rzetelnie i najpunc-
tualnie.
Próbki herbat wysyła się franco.
H. Fritsch
(2222-1-)
w **KRAKOWIE.**

Wilhelm Fenz
poleca
TAPETY

krajowe i zagraniczne świeże, w wiel-
kim wyborze i w najnowszym guście,
po cenie od 20 cent. za rulon wżwyż,
szlaki w arabski oraz w kwiaty,
sztukaterye, listwy złocone,
prawdziwe amerykańskie **ceraty**
na meble i **story** do okien płócien-
ne i drylowe.
Podejmuje się **tapetowania**
mieszkań. (2098-51-)

Najskuteczniejszym środkiem
na wszelkie przypadłości cierpienia ner-
wowych jest **BRASSICON**, licznie wy-
różbowany przez wielu PP. Doktorów w
szpitalach i na osobach urwanych. Użyty
na zewnątrz podczas bólu głowy,
**migreny, w cierpieniach ner-
wowych głowy, zawrotach, u-
derzeniach krwi do głowy** działa
nadzwyczaj skutownie z zadawiającą zyto-
kością. Brassicon jako preparat roślinny
łatwy i niezawierający żadnych szk. dliwych
zdrówiu substancji, wskutek zalec swoich
przewyższają do doskonałości wszystkie do-
tąd znane zagraniczne specyalia, używane
w wypadkach powyżej wymienionych cier-
pień. Aby kupujący byli pewni co do orgi-
nalności nabytego środka, jesteśmy zmu-
szeni zwrócić ogólną uwagę, iż **BRAS-
SICON** plyn od bólu głowy, jedynie
pochodzący z laboratorium *Władysława*
Russyana w Warszawie ul. Bracka Nr. 2
posiada wyżej wymienione zalety. Każdy
flakon Brassiconu oprócz **broszury**
**owiniętym jest w pięcokolo-
rową etykietę z podpisem W.**
Russyan wydrukowanym w
trzech kolorach.
Składy Brassiconu w Krakowie w a-
pteczce „pod Tygrysem” *F. Graliewskiego*,
E. Stockmara „pod Stoniem”, *A. Trau-
czyńskiego* „pod Złotą Koroną”, Rynek
główny. (2001-3-)
Cena flakonu 1 zhr. w. a.

Bandwurm
TASIEMCA
leczy za poręczeniem bez niebezpieczeństwa
i bólu, bez kuracyi głodowej w **przebiegu 2**
godzin lekarstwo apteki „zum heil. Georg” w
Wiedniu V. Wimmergasse 33. (1553-12-12)

F. Merck i Spółka
import Guana i fabryka Kości nawozowych w Hamburgu
polecają (1998-6-6)
Kości nawozowe
preparowane z 18% kwasu fosforowego (Backer Guano)
Główny skład na zachodnią Galicyę u
W. Müldnera i Sp. w Tarnowie.

J. JHNATOWICZ
FABRYKA we LWOWIE. — FILIA w KRAKOWIE,
SUKIENNICZ Nr. 20,
wyrabia:
Znakomite czeraidło glicerynowe
pachnące do obuwia, daje piękny połysk, miękko skórę i chroni od pękania, pudełko
10 i 20 cent.
Smarwidło litewskie
do obuwia i skór, miękko skórę, czyni ją nieprzemakalną i trwałą, pudeł. 50 c. i 1 zhr.
Atrament czarny kampszowy.
nie pleśnieje, nie osadza się, piór nie psuje, jest zawsze czarny i plynny, i zupełnie
nieszkodliwy, flaszeczka po 10, 17, 25, 30 i 50 cent.
Atrament niebieski, fioletoowy, zielony, czerwony, flaszeczka po 10 i 15 cent.
Farby do stempli
niebieska, fioletowa, czerwona, czarna, flaszeczka po 15 cent. (1861-17-)
Powyższe wyroby zostały wyszczególnione trzema medalami zasługi.

W OSZABIENIACH MĘSKICH
pochodzących ze zbytków i nadużyć młodości, lekarze
zalecają
KROPLE ODRADZAJĄCE
Dr. Samuela Thompson.
Każdy flakon, który nie będzie opatrzony podpisem pana
GELIN aptekarza, powinien być uważany za fałszerstwo i pod-
robienie.
W Paryżu, rue St. Lazare 11, — w Krakowie w aptekach pp. Trau-
czyńskiego i Redyka, — we Lwowie w apteczce p. Miasłowska, — w Cze-
rniowcach u p. Gochowskiego. (1911-41-)

Clagnienie Igo września.
Promessy Losów 1864
Cale 4 zł. Połówki 2 1/4 zł. i stempel.
Promessy Kredytowe
zł. 4 1/2 i stempel.
Główna wygrana 350.000 zł.
W ostatnich clagnieniach na wydane u nas promessy i losy wygrano 100,000,
50,000, 30,000, 20,000 i 10,000, a oprócz tego wiele większych wygranych.
Wechslergeschäft der Administration des (2133-4-5)
Wien, Wollzeile Nr. 13. „MERCUR“ Ch. Cohn, Wollzeile 13.

SAINT-RAPHAËL
Wino Saint-Raphaël ze znanych win jest najbogatsze w pierwiastki
uzdravijające, wzmacniające i toniczne. Przyjemne dla żołądka, stanowi
nieomylny środek pokrzepiający dla młodych kobiet, dzieci i osób w po-
deśłym wieku. Wybornego smaku, należy do rzędu win najzabawniejszej
działających na zdrowie. — Doza zwyczajna: kieliszek po każdym jedzeniu.
Każda butelka tego wina jest zaopatrzona w stosowną
etykietę, a korek pokryty kapslą z napisem:
Sprzedaje się w Krakowie w aptekach PP. Trauczyńskiego i Redyka;
w cukierni P. Heinricha, etc.
Exportacja: C^{ie} Prop^{re} du Vin de St-Raphaël, à Valence (Drôme), France.
(1857-7-)

OGŁOSZENIE.
C. k. uprzyw. galic. akcyjny
BANK HIPOTECZNY
podaje niniejszem do wiadomości,
iż odtąd wydawać będzie tak **na dobra ziemskie, jakoteż**
i na realności pożyczki także
w 5 procentowych
Listach Hipotecznych
(niepremiowanych) tańsze od pożyczek w 6 procentowych listach zastawnych dotychczas
udzielanych.
Ze względu na niższą stopę oprocentowania, dłuższy okres amortyzacyjny i wynikające ztąd
znaczne obniżenie rat półrocznych, pożyczki te odpowiadają będą szczególnie potrzebom szukających
kredytu hipotecznego.
Blizsze informacje udziela Bank na żądanie franco. (2095-3-)
Lwów 31 Lipca 1881 r.
Dyrekcya.

Zawidamiam uprzejmie **Ro-
dziców i Opiekunów,**
że jak lat poprzednich także
na rok 1881/82 **przyjmu-
ję uczniów** do zakładów nauko-
wych uczęszczających, na mieszkanie
i stół pod przystępnymi warunkami,
a na żądanie korepetycyę, zapewnia-
jąc przytem dozór i opiekę ojcowską.
Feliks Waligórski
w Krakowie, ulica Krupnicza
Nr. 19 lit. B., dom Wgo Wład.
(2068-20-35) **Wojezyńskiego.**

Deutsches
Lehr- und Erziehungs-Institut
L. Tschapka. Domherrngasse N. 125.
8-klasse höhere Töchter Schule
verbunden mit einem
Pensionate u. Fröbel'schen Kindergarten.
Unterriecht in allen Schulgegenständen. Sprachen:
Deutsch, Polnisch, Französisch u. Englisch. Lehr-
kurs v. 1. September. Institutspreise mäßig. Ein-
schreibungen täglich. Prospekte gratis.
(2239-5-10) **L. Tschapka, Vorsteherin.**

Rządca
rodem ze Szlaska, teoretycznie wykształcony,
z 10-letnią praktyką, kawaler, wolny od wojska,
szuka posady w Galicyi lub Królestwie Polskiem
zaraz lub od św. Michała. — Oferty przyjmijmie
Biuro Komisowe Wład. Jaworskiego
ulica Szewska Nr. 213. (2253-2-3)

Winogrona
w najszlachetniejszych gatunkach stołowych, świe-
że i dojrzale, szczególnie odpowiednio do kuracy-
jy po chorobach i na wety, starannie zapakowane
w pięknych **5 litrowych koszykach po 2**
złr. rozsyła pocztą **oplatnie** za zaliczką lub
odebraniem należytości. (2073-1-12)
R. Maiti w Tryście.

VICHY
Administracya: w Paryżu, 22, Boulevard
Montmartre.
PASTYLKI DO TRAWIENIA
wytworzone z źródeł ze soli Vichy. Przyjemne-
go smaku, o niezawodnym skutku przeciw kwa-
som i unoszonemu trawieniu.
SOLE VICHY DO KAPIELI.
Paczka wystarcza na kąpiel dla osób, które
nie są w stanie udać się do Vichy.
Dla uniknienia fałszerstwa **żądać** należy
aby na wszystkich produktach znajdowały
się znaczki.
„Kompanii Wód Vichy”
Dostać można w Krakowie w apteczce P. J.
Trauczyńskiego i w apteczce W. Redyka u PP.
I. Wentzla, S. Feintucha, Józefa Goldwasa i
W. Goldwassera. (1867-11-1)

TAMAR INDIEN
GRILLON
OWOS ROZWALNIACY, ORZEWIAJĄCY
przeciw ZATWARDZENIU
Hemoroidom, uderzeniom do głowy, etc.
Najprzyjemniejszy środek dla dzieci.
ŚLAD W KRAKOWIE: w Aptekach pp. Trau-
czyńskiego i Redyka.
w PARYŻU: **GRILLON, Aptekarz,**
27, przy ulicy Rambuteau, 27
(1918-88-)

Wymocznka nasienianna N. Dupuy'ego
Już nie ma śnieci w pszenicy!
Przy zbliżającej się porze uprawy roli pozwalam sobie znnowo zwrócić uwagę na moją wy-
mocznicę nasienianną, która od niezawodnie i nieomylnie przeciwko infelci w pszenicy,
i przeciw kocietowi w jęczmieniu, kukurduzy, owsem itd. i była int. zalecona przez
gospodarzom na Węgrzech w r. 1878 przez krol. węgierski ministerium rolnictwa. Od tego czasu upo-
wszechnilo się użycie mojego preparatu w całej Austro-Węgierskiej monarchii i w roku bieżącym
otrzymałem także od moich odbiorców wiele pochlebnych pism z uznaniem, mianowicie z okolic,
które w tym roku nawidziła śnieć w pszenicach. Zastosowanie mojej wymoczki jest bardzo proste;
wydatek w porównaniu z ogromną korzyścią, umiarkowany — a dla wymocyi moich Szanownych
odbiorców utrzymuję w większych miejscowościach Austro-Węgierskiej monarchii składy, w których
dostać można tej wymoczki po tych samych cenach co u fabrykanta. Pakiet po 30 c., wystarcza-
jącej do 200 litrów nasienia. Sposób użycia przy każdym pakiecie. (2135-1-6)

WYSTAWA PRZEMYSŁOWA w HALLI n. SAALĄ
W niedzielę dnia 28 sierpnia o godzinie 6lej wieczór zostanie na-za
Wystawa obrazów zamkniętą, a w piątek, 2 września w południe
o godzinie 12lej z powodu urzędzię się mającej na naszym placu wystawy
Uroczystości Sedanu,
która od 2go do 11go września trwać będzie.
(2138) Przewodniczący: **Wiktor Lucowski.**

W tych dniach opuściły prasę:
Zasady wychowania
H. Spencer i *A. Boina*. Wyłożył *J. Harwet*,
które nabyć można w każdej księgarni kra-
jowej i zagranicznej. Cena 75 c. (2192-3-3)

Starożytności słowiańskie
J. P. Szafarzyka
Humaczone z czeskiego w r. 1843 oddawna już
wyczerpane z bandu, a terno poprawione podług
ostatniego wydania przez zmarłego autora, są do
zbycia. Blizszych warunków udzieli dawny ich
tłumacz (2195-3-3)
H. N. Bońkowski
do końca tego miesiąca w Krakowie Nr. 106 n.
Lubicz, a później w Paryżu, Rue St. Honoré 247.

Pod warunkami bardzo przystępnymi
przyjmuję na stół i mieszkanie
PANIENKI
zapewniając opiekę rodzicielską — w domu
konwersacya francuska i niemiecka. Udzie-
lam lekcy fortepianu w domu i po za do-
mem, jakoteż wszelkich robót kobiecych,
głównie krawieczyzny i kroju podług me-
tody francuski j. Dla użytku panienek ogród
i kąpiel rzeczna.
M. Zamościkowa.
Ul. Krowoderska, l. 167 za klaszt. PP. Wizytek.

Mogę przyjąć dwóch uczniów na
mieszkanie i wikt.
Prysak, prof. semin.
Blizsza wiadomość ul. Wolska Nr. 23,
za fabryką mebli. w ogrodzie. (2262-2-4)

Ekspedytor pocztowy
za kaucyą, znajdytę posiadę od 15 paździ-
ernika b. r. w **Skomielny b.** Placa mie-
sięczna 20 złr. i cale utrzymanie. Tylko
udokumentowane zgłoszenia odbiera poczt-
mistrz w miejsku. (2193-3-3)

Przy ulicy Karmelickiej
naprzeciw Józefitów, jest **duży ogród** obejm-
jący 7/8 morgi — 12000⁰ frontu do ulicy 25⁰
razem al o na dwie parceli podzielona do sprze-
dania. — Wiadomość obok pod L. 169. (2251-2-5)

C. k. nadworny **maszynista**
R. GEBURT,
fabrykant c. k. uprzyw.
**pieców regulacyjnych do napeł-
niania i przewietrzania**
w Wiedniu, **VIIL. Kaiserstr. 71**
poleca swe słynnie znane piece.
Gruntownie sprzebowanie palniwa
przy emie ciepło, długi czas palenia,
prosta i wygodna manipulacya.
Piece te doskonalsze zostały jak
należy i przez nową metodę wyrobno.
Polewane, zlozkowana i emalio-
wana piece, piece z zaniklowanymi
prfilami bardzo gustowne po tanich
cenach.
Urządzenie tanich prakty-
cznych przewietrzaczy.
Patentowe wkłady do szpa-
dzkich (zliniowych) pieców wkładane
brę mogą bez trudu ścić, bez burze-
nia pieca, w najkrótszym czasie. Ceny
na miejscu w Wiedniu z wzię-
ciem, lub na prowincyę z opakowa-
niem sztuka 8 złr.
Blizsze szczegóły w ilustrowanym cenniku.
Zamówienia na prowincyę uskutecznione będą
punktualnie za zaliczką. (2209-2-2)

WYSTAWA PRZEMYSŁOWA w HALLI n. SAALĄ
W niedzielę dnia 28 sierpnia o godzinie 6lej wieczór zostanie na-za
Wystawa obrazów zamkniętą, a w piątek, 2 września w południe
o godzinie 12lej z powodu urzędzię się mającej na naszym placu wystawy
Uroczystości Sedanu,
która od 2go do 11go września trwać będzie.
(2138) Przewodniczący: **Wiktor Lucowski.**

Ces. król. austr. **liwerant nadwor.**
Erven Lucas Bols
FABRYKA
wybornych likierów holenderskich
w **Amsterdamie** (2134-2-)
założona w roku 1575
Filia: w Wiedniu, l., Am Hof Nr. 3.